

STANOWISKO RZĄDU RP
dot. wniosku rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego
Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1081/2006

przyjęte w dn. 19 stycznia 2012 r.

Rząd RP pozytywnie odnosi się do zaproponowanego projektu rozporządzenia dotyczącego funkcjonowania Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2014-2020. W opinii Rządu RP odzwierciedlone zostały wnioski z dyskusji prowadzonych w ostatnich latach nad przyszłością polityki spójności, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego. Rząd RP docenia wprowadzone w projekcie rozporządzenia uproszczenia w kwestii implementacji Europejskiego Funduszu Społecznego. Pomimo pozytywnej oceny projektu rozporządzenia przez Rząd RP, wymaga on dalszych prac w kwestiach szczegółowych.

Wydzielenie minimalnej alokacji na Europejski Fundusz Społeczny (*ringfencing EFS*)

Zgodnie z uzasadnieniem zawartym w projekcie rozporządzenia, w celu zwiększenia zdolności EFS do realizacji głównych celów strategii „Europa 2020” ustalono **minimalny przydział dla EFS dla każdej kategorii regionów**, które zostały zdefiniowane we wniosku w sprawie rozporządzenia ogólnego. Oznacza to ustalenie minimalnego ogólnego przydziału dla EFS w środkach budżetowych przydzielonych na politykę spójności (z wyłączeniem instrumentu „Łącząc Europę”) w wysokości 25 %, tj. 84 mld EUR. W opinii Rządu RP **zaproponowane rozwiązanie nie odzwierciedla zróżnicowania potrzeb i potencjałów** państw członkowskich i regionów. Należy zatem rozważyć umożliwienie bardziej elastycznych rozwiązań w powyższej kwestii. Niezależnie od powyższego należy wyjaśnić czy ringfencing EFS odnosi się do środków polityki spójności, jak zapisano w uzasadnieniu projektu rozporządzenia dotyczącego EFS, czy też do środków funduszy strukturalnych, jak zapisano w rozporządzeniu ogólnym.

Jednocześnie, w odniesieniu do Programu Pomocy Osobom Najbardziej Potrzebującym we Wspólnocie zdaniem Rządu RP najlepszym rozwiązaniem, ze względów praktycznych i operacyjnych wynikających z istnienia sprawdzonych rozwiązań instytucjonalnych, byłaby jego kontynuacja w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Jednakże, w przypadku ewentualnego braku możliwości (np. natury prawnej) realizacji przedmiotowego programu w ramach WPR, właściwym miejscem realizacji powyższego wsparcia byłby Europejski Fundusz Społeczny zgodnie z propozycją KE. Rząd RP przypomina, że zgodnie z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej celami Europejskiego Funduszu Społecznego jest finansowanie działań aktywizujących, związanych z wejściem lub utrzymaniem się na rynku pracy. Z tego względu kwestia pomocy żywnościowej w ramach Funduszu Społecznego wymaga dodatkowych wyjaśnień ze strony Komisji.

Zakres interwencji EFS

Rząd RP **popiera uszczegółowienie celów tematycznych *thematic objectives* poprzez wyznaczenie priorytetów inwestycyjnych *investment priorities***. Pomimo powyższego należy zwrócić uwagę na potrzebę wyjaśnień i wprowadzenia zmian w wyszczególnionych poniżej kwestiach.

W opinii Rządu RP wyjaśnień wymagają kwestie definicyjne i pojęciowe dotyczące poszczególnych priorytetów inwestycyjnych. Należy doprecyzować co należy rozumieć pod

pojęciami używanymi w priorytetach inwestycyjnych, jakiego rodzaju wsparcie będzie możliwe w poszczególnych priorytetach i kogo ma ono dotyczyć. Powyższe niezbędne jest dla uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych na etapie programowania i implementacji.

W kontekście powyższego dalszej analizy wymaga zakres proponowanych celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych pod kątem ich kompletności.

Rząd RP zwraca uwagę na fakt, że globalizacja powoduje konieczność dostosowania i restrukturyzacji gospodarek, a w konsekwencji pracowników i przedsiębiorstw, dlatego warto rozważyć włączenie działań w tym zakresie do zakresu interwencji EFS. Rząd RP będzie akcentował **zasadność połączenia celów Europejskiego Funduszu Społecznego z celami Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji**, aby zwiększyć efektywność wsparcia udzielanego w celu aktywizacji zawodowej pracowników tracących pracę w wyniku masowych zwolnień.

W opinii Rządu RP katalog grup zmarginalizowanych nie jest zamknięty i może różnić się w poszczególnych państwach członkowskich. Rząd RP postuluje zastosowanie podejścia opartego o specyficzne potrzeby państw członkowskich, a podejście takie będzie możliwe tylko przy zastosowaniu **elastycznych zapisów w rozporządzeniu**.

W opinii Rządu RP lokalne strategie rozwoju realizowane przez społeczność (*Community-led local development strategies - CLLD*), **powinny być narzędziem realizacji różnych celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych**, a nie priorytetem inwestycyjnym samym w sobie. Obecne zapisy sugerują, że lokalne strategie rozwoju realizowane przez społeczność muszą być realizowane w odniesieniu do celu tematycznego promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa, podczas gdy **w pozostałych celach tematycznych mogą one pełnić równie ważną funkcję**. Rząd RP sugeruje rozważenie zmian w powyższym zakresie, tak by zintensyfikować wsparcie na rzecz lokalnych zdolności instytucjonalnych oraz umożliwić bardziej elastyczne używanie narzędzia jakim są lokalne strategie rozwoju realizowane przez społeczność.

Rząd RP dostrzega także konieczność zapewnienia koordynacji pomiędzy działaniami realizowanymi przez Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Wśród priorytetów inwestycyjnych wspieranych przez EFS znajduje się np. *wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych*, podczas gdy rozporządzenie EFRR mówi o *wsparciu na rzecz przedsiębiorstw społecznych* z tego funduszu. Koordynację i komplementarność należy zapewnić w tym oraz pozostałych priorytetach inwestycyjnych w celach tematycznych 8-11.

Koncentracja tematyczna

Rząd RP z **zadowoleniem przyjmuje koncepcję koncentracji środków na obszarach tematycznych**, które są najistotniejsze z punktu widzenia rozwoju danego państwa członkowskiego, poszczególnych regionów oraz całej Unii Europejskiej. Rząd RP docenia wysiłki poczynione przez Komisję Europejską w celu skonstruowania odpowiednich mechanizmów koncentracji tematycznej. W opinii Rządu RP projekt rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego wymaga jeszcze w tej **kwestii wyjaśnień i zmian**, w celu zapewnienia skuteczności mechanizmów koncentracji tematycznej.

Mechanizmy koncentracji tematycznej powinny być w miarę możliwości **ujednolicone** w odniesieniu do Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego. Obecne zapisy są rozbieżne i nie mają silnych punktów stykowych, co może rodzić wątpliwości interpretacyjne oraz trudności w budowaniu mechanizmów koordynacyjnych pomiędzy funduszami i zastosowaniu podejścia zintegrowanego.

W opinii Rządu RP określone minimalne udziały procentowe na **maksymalnie 4 priorytety inwestycyjne w odniesieniu do programu operacyjnego nie oddają idei koncentracji, a wręcz mogą być dla niej zagrożeniem**. W opinii Rządu RP należy rozważyć możliwość decydowania przez państwa członkowskie o koncentracji określonych środków w poszczególnych obszarach tematycznych. Powinno to wynikać z pogłębionej analizy społeczno-gospodarczej kraju. Ponadto, zgodnie z obecnymi zapisami koncentracja na maksymalnie 4 priorytetach inwestycyjnych 60%, 70% lub 80% (w zależności od kategorii regionu) odnosi się do pojedynczego programu operacyjnego, a nie całej alokacji EFS na państwo członkowskie. Takie rozwiązanie może prowadzić do multiplikacji programów operacyjnych w celu realizacji jak największej liczby priorytetów inwestycyjnych i powodować podniesienie obciążeń administracyjnych, mnożenie procedur i paradoksalnie dekoncentrację środków. W opinii Rządu RP mechanizm koncentracji zaproponowany w projekcie rozporządzenia powinien być zweryfikowany i przeformułowany tak by oddawał ideę koncentracji, pozostawiając jednocześnie taką elastyczność państwom członkowskim, by mogły one reagować na problemy społeczno-gospodarcze występujące na ich terytoriach.

Rząd RP wyraża pozytywną opinię na temat mocnego zaakcentowania potrzeby wsparcia **promocji włączenia społecznego**. W opinii Rządu RP koncentracja środków na działaniach prowadzących do integracji społecznej jest zgodna z kierunkami działania przyjętymi w strategii Europa 2020 i stanowi istotną odpowiedź na sytuację społeczno-gospodarczą w Unii Europejskiej. Jednocześnie należy przedyskutować możliwość zastosowania w powyższym obszarze tematycznym **bardziej elastycznego mechanizmu koncentracji środków**, biorącego pod uwagę specyficzne potrzeby państw członkowskich i regionów.

Innowacje społeczne i ponadnarodowość

Rząd RP **pozytywnie** odnosi się do zapisów dotyczących zaangażowania Komisji Europejskiej w **proces wdrażania innowacji społecznych w ramach EFS**. W opinii Rządu, jako element wspierający, cenna byłaby koordynacja przez Komisję Europejską działań w zakresie wypracowanych na poziomie UE rozwiązań, by nie powielać podobnych przedsięwzięć i umożliwić wykorzystanie osiągniętych już rezultatów. Zapewnienie prawidłowej koordynacji ma szczególne znaczenie w przypadku wdrażania nowego instrumentu zaprezentowanego przez Komisję Europejską, tj. *Programu Unii Europejskiej na rzecz zmiany i innowacji społecznej*.

Jednocześnie, zdaniem Rządu RP, należy zapewnić odpowiednią elastyczność w realizacji tego rodzaju przedsięwzięć, w szczególności należy ponownie rozważyć obligatoryjność innowacji społecznych we wszystkich obszarach interwencji EFS, sposób ich realizacji i wskazywania tematów.

Rząd RP popiera obowiązek realizacji współpracy ponadnarodowej przez państwa członkowskie pod warunkiem stworzenia efektywnego systemu koordynacji tych działań na poziomie Unii Europejskiej. Rząd RP wyraża zadowolenie z zapisów dotyczących obowiązku koordynacji współpracy ponadnarodowej przez Komisję Europejską jako jednej z opcji możliwych do wykorzystania przez państwa członkowskie. W celu zapewnienia odpowiedniej liczby państw

zainteresowanych ściślejszą koordynacją warto jednocześnie rozważyć **obligatoryjność uczestnictwa państwa członkowskiego w co najmniej jednym temacie koordynowanym przez KE.**

Ponadto, Rząd RP odnosi się pozytywnie do zwiększenia współfinansowania w przypadku wyodrębnienia priorytetu na działania innowacyjne lub ponadnarodowe. W opinii Rządu należy jednak zastanowić się nad przeformulowaniem niektórych zapisów dotyczących sposobu uwzględnienia innowacji i ponadnarodowości w programach operacyjnych.

Uproszczone rozliczanie w EFS

Rząd RP z zadowoleniem przyjmuje zaproponowane przez Komisję Europejską rozwiązania w **zakresie uproszczonych metod rozliczania środków z Europejskiego Funduszu Społecznego.** Jednakże **określenie szczegółowych rozwiązań i praktycznych ich zastosowań powinno być przedmiotem dalszej dyskusji na etapie aktów delegowanych KE oraz wytycznych** ponieważ w opinii Rządu RP konieczne jest ustalenie jasnych i precyzyjnych zasad rozliczania wydatków w projektach finansowanych z EFS.

Rząd RP zwraca także uwagę na konieczność **dodatkowych wyjaśnień** ze strony Komisji Europejskiej w zakresie ograniczenia stosowania form uproszczonych rozliczania wydatków do projektów o wartości wydatków publicznych nieprzekraczającej 100 tys. euro, definicji *eligible staff costs*. Rząd RP nie widzi powodów, dla których projekty pomocy publicznej nie mogłyby być rozliczane przy pomocy ww. form ryczałtowych

Wskaźniki

Rząd RP z zadowoleniem przyjmuje propozycję KE w zakresie wspólnych wskaźników produktu i rezultatu dla programów współfinansowanych ze środków EFS. Zaproponowany zestaw stanowi kompromis między potrzebami informacyjnymi KE i państw członkowskich oraz możliwością zbierania i agregowania danych.

Rząd RP zwraca uwagę na występowanie **niespójności metodologicznych pomiędzy poszczególnymi funduszami w zakresie wspólnych wskaźników, a także różnic w przepisach rozporządzenia ogólnego i rozporządzenia dla EFS.** W opinii Rządu RP zapisy dotyczące wskaźników i kategorii interwencji powinny być koherentne.

W opinii Rządu RP wyjaśnień i rewizji wymagają także poszczególne wskaźniki, których **definicje** są w niektórych przypadkach bardzo ogólne. W szczególności należy doprecyzować **pojęcia stosowane w nazwach wskaźników**, które dla **zapewnienia porównywalności** na poziomie UE powinny być jednoznacznie interpretowane przez wszystkie państwa członkowskie. Rząd RP postuluje ponadto **rezygnację** z definiowania w rozporządzeniu wskaźników o niskich walorach informacyjnych oraz wskaźników, które mogą być mierzone na podstawie informacji pochodzących z innych źródeł.

Stanowisko Rządu RP może ulec zmianom wynikającym z przebiegu negocjacji nad Wieloletnimi Ramami Finansowymi 2014-2020 oraz nad rozporządzeniami dotyczącymi polityki spójności oraz rozporządzeniem dotyczącym Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji.